

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

**СЪВЕТ НА ЕВРОПА
ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА**

ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО С. Х. К. срещу БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 37355/97)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

23 октомври 2003 г.

Настоящото решение ще влезе окончателно в сила при условията на Член 44 § 2 от Конвенцията. Същото може да претърпи редакционни поправки.

По делото С. Х. К. срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Първо отделение),
заседавайки в състав:

Г-н Х. Л. Розакис, *председател*,

Г-н М. Е. Левитс,

Г-жа С. Ботушарова,

Г-н А. Ковлер,

Г-н В. Загребелски,

Г-жа Е. Щайнер,

Г-н К. Хаджиев, *съдии*,

и Г-н С. Нилсен, *заместник съдебен секретар*,

След провеждане на разисквания при закрити врати на 2 октомври
2003 г.,

Постанови следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е заведено по жалба (№ 37355/97) срещу Република България, подадена пред Европейската комисия по правата на човека (“Комисията”) по реда на Член 25 (стар) от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (“Конвенцията”) от българския гражданин, г-н С. Х. К. (“жалбоподател”) на 9 април 1997 г.

2. Жалбоподателят не бе правно представляван. Българското правителство (“правителството”) бе представлявано от своя Агент, г-жа Г. Самарас от Министерството на Правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, по-специално, че наказателното производство, образувано срещу него през 1994 г. и прекратено през 2002 г. е надвишило разумния срок.

4. Жалбата е внесена в Съда на 1 ноември 1998 г., когато влезе в сила Протокол № 11 към Конвенцията (Член 5 § 2 от Протокол № 11).

5. Първоначално делото бе разпределено на Четвърто отделение на Съда (Правило 52 § 1 от Правилника на Съда). Председателят на Състава удовлетвори молбата на жалбоподателя името му да не бъде разкривано (Правило 47 § 3).

6. С решение от 20 април 1999 г. Съдът (Четвърто отделение) обяви жалбата за частично недопустима.

7. На 1 ноември 2001 г. Съдът промени състава на своите отделения (Правило 25 § 1). Делото бе възложено на новосформираното Първо отделение (Правило 52 § 1). В рамките на това отделение бе конституиран, в съответствие с Правило 26 § 1, съдебният състав, на който впоследствие бе възложено делото за разглеждане (Член 27 § 1 от Конвенцията).

8. С решение от 10 април 2003 г. Съдът (Първо отделение) обяви жалбата относно продължителността от 1994 до 2002 г. на наказателното производство срещу жалбоподателя него за допустима и обяви останалата част от жалбата за недопустима. Той реши, че не е необходимо делото да се гледа в открито заседание.

9. Страните не са депозирали съображения по същество.

ФАКТИТЕ

10. Жалбоподателят е роден през 1946 г. и живее във Враца.

11. На 22 юни 1994 г. срещу него е образувано наказателно производство за закана за убийство на друго лице.

Един свидетел е разпитан на 9 август 1994 г. Други двама свидетели са разпитани на 15 май и 25 юни 1996 г.

12. Жалбоподателят е разпитан като свидетел на 23 август 1996 г. Съгласно неговите твърдения, той е разбрал за процедурата едва тогава. На същата дата следователят, натоварен с делото, е назначил графологическа експертиза, която да определи дали заплашително писмо, пуснато в пощенската кутия на жертвата, е било написано от жалбоподателя. Докладът на експерта е бил готов на 25 септември 1996 г.

13. На 7 октомври 1996 г. на жалбоподателя е повдигнато обвинение. Той е оспорил автентичността на заплашителното писмо. На 21 октомври 1996 г. следователят отхвърля това възражение, и на 22 октомври 1996 г. издал заключително постановление с мнение за предаване жалбоподателя на съд.

14. На 5 декември 1996 г. обвинението депозира в Районен съд – Враца обвинителен акт срещу жалбоподателя. На 15 януари 1997 г. съдията-докладчик насрочва делото за разглеждане.

15. На 1 април 1997 г. жалбоподателят, който през това време участвал в многобройни съдебни процеси съвместно със своята съпруга, иска отвод на съдията, тъй като съпругата му е завела граждански иск срещу последния за това, че я е обидил публично. На 7 април 1997 г. молбата на жалбоподателя е удовлетворена и делото е възложено на друг съдия.

16. На 8 април 1997 г. жалбоподателят е поискал делото му да бъде гледано от друг съд, тъй като всички съдии в Районен съд – Враца били “предубедени”. В резултат на молбата му, на 14 май 1997 г. делото е прехвърлено към Районен съд – Бяла Слатина.

17. На 13 октомври 1997 г. Районен съд – Бяла Слатина насрочва съдебно заседание а 13 март 1998 г.

18. На 20 януари 1998 г. жалбоподателят поисква от съда да пренасрочи съдебното заседание, тъй като на 13 март 1998 г. е трябвало да се яви в съдебно заседание по друго дело в друг град. Съдът пренасрочва заседанието за 25 септември 1998 г.

19. Съдебното заседание се състои на 25 септември 1998 г. Прокурорът поисква от съда да върне делото във фазата на предварително разглеждане, заявявайки, че събраните доказателства са недостатъчни, за да се обоснове заключение за вина, и че някои от свидетелите не са били разпитани. Съдът удовлетворява искането пред възражението на жалбоподателя. В определението си съдът е постановил, че същото подлежи на обжалване пред Окръжен съд – Враца.

20. На 5 октомври 1998 г. жалбоподателят подава жалба срещу връщането на делото. На 21 октомври 1998 г. същият коригира жалбата си. На 5 ноември 1998 г. Окръжен съд – Враца обявява жалбата за недопустима, поддържайки, че определението на съда от по-ниска инстанция за връщане на делото не подлежи на обжалване, тъй като с него не се слага край на наказателното производство. На 9 ноември 1998 г. жалбоподателят обжалва това определение пред Върховния касационен съд. На 12 януари 1999 г. Върховният касационен съд отхвърля жалбата.

21. Преписката по делото е върната на обвинението, което го предава на разследващите органи на 22 март 1999 г. с указания за разпитване на няколко свидетели. На 6 април 1999 г. делото е възложено на помощник-следовател.

22. На 30 юли 2001 г. жалбоподателят наново е привлечен като обвиняем.

23. На 5 септември 2001 г. следователят, приключил своята работа по делото, предава преписката в Районна прокуратура – Враца.

24. На 11 октомври 2001 г. Районна прокуратура – Враца прекратява производството, заключавайки, че законната давност е изтекла през юли 2001 г. След като е обжалвано, постановлението е потвърдено от Районен съд – Враца на 3 декември 2001 г., от Окръжен съд – Враца на 11 февруари 2002 г., и от Върховния касационен съд на 11 юли 2002 г.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЕНИЕ ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

25. Жалбоподателят се оплаква от продължителността на наказателното производство срещу него. Той се позовава на Член 6 § 1, който предвижда:

“Всяко лице при наличието на [...] каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на [...] гледане на неговото дело в разумен срок от [...] съд [...]”

Правителството оспорва това, като твърди, че спорното производство не е превишило разумния срок.

A. Срокът, който следва да се има предвид

26. Наказателното производство е образувано на 22 юни 1994 г. Жалбоподателят е узнал за него на 23 август 1996 г., когато е бил разпитан като свидетел. Същият е бил официално обвинен на 7 октомври 1996 г. Така възниква въпросът коя от тези дати следва да бъде приета като начало на релевантния период. Отбелязвайки, че жалбоподателят е узнал за наказателното производство и за повдигнатите срещу него обвинения на 23 август 1996 г., Съдът

приема тази последна дата като дата, от която е налице “обвинение” по смисъла на Член 6 § 1 (виж *Кориляно срещу Италия*, Решение от 10 декември 1982 г., Серия А № 57, с. 14, § 35 *in fine*).

27. По отношение на края на производството, релевантната дата е била или 11 октомври 2001 г., когато прокуратурата е постановила прекратяването му (виж *X срещу Великобритания*, № 8233/78, Решение на Комисията от 3 октомври 1979 г., Решения и Доклади 17, с. 122, на сс. 133-34 и *Шлежевичюс срещу Литва*, № 55479/00, §§ 19, 20 и 27, 13 ноември 2001 г.), или 11 юли 2002 г., когато Върховният касационен съд окончателно отхвърля жалбите на жалбоподателя срещу прекратяването.

Имайки предвид заключенията по-долу, Съдът счита, че не е необходимо да определя тази дата и допуска, че релевантният период е приключил на 11 октомври 2001 г.

28. Периодът, който следва да се вземе предвид, следователно е продължил поне пет години, един месец и осемнадесет дни.

В. Разумност на продължителността на производството

29. Съдът ще прецени разумността на продължителността на производството в светлината на обстоятелствата по делото и зачитайки установените критерии в неговата юрисдикция, и по-специално сложността на случая и поведението на страните. По последния пункт следва да се има предвид също и това, което е представлявало принципен залог за жалбоподателя (виж *Портингтън срещу Гърция*, Решение от 23 септември 1998 г., *Доклади по Решения и Постановления* 1998-VI, с. 2630, § 21 и *Кудла срещу Полша* [GC], № 30210/96, § 124, ECHR 2000-XI).

1. Сложност на делото

30. Правителството поддържа, че делото е било усложнено вследствие на многобройните жалби, подавани от жалбоподателя, както и на възраженията му пред съда. Допълнително усложняващо обстоятелство е била необходимостта делото да се възложи на нов помощник-следовател след връщането му на по-долна инстанция.

31. Жалбоподателят твърди, че делото не е било сложно.

32. Съдът счита че, въпреки че се отнася до сериозно престъпление – заплахата за убийство, делото не изглежда да е от особена фактическа или правна сложност. Процедурните усложнения, вследствие на необходимостта от прехвърляне на делото между различни съдилища

всъщност не може да обясни забавянето (виж *Стирановски срещу Полиа*, Решение от 30 октомври 1998 г., *Доклади 1998-VIII*, сс. 3376-77, § 51).

2. Поведение на жалбоподателя

33. Според правителството, жалбоподателят по начина, по който е упражнил процесуалните си права е допринесъл до голяма степен за забавянето. По-специално, жалбоподателят е изчакал няколко месеца преди да направи своите възражения пред съдиите. Също така, той е подал очевидно недопустима апелативна жалба срещу определението на Районен съд – Бяла Слатина за връщане на делото във фазата на предварителното разследване, и по-късно е обжалвал и определението на Окръжен съд – Враца, с което жалбата му е обявена за недопустима.

34. Жалбоподателят оспорва твърдението, че е отговорен за известни забавяния. По-специално, същият е подавал жалбите срещу връщането на делото към предварителното разследване с оглед ускоряване на процедурата.

35. Съдът счита, че поведението на жалбоподателя и неговите възражения пред съдиите несъмнено са довели до известно забавяне. Също така, едно от съдебните заседания е трябвало да бъде отсрочено, тъй като той не е могъл да присъствува на него (виж Параграф 18 по-горе). Въпреки това, Съдът не намира, че само с поведението на жалбоподателя може да обясни общата продължителност на производството.

3. Поведение на властите

36. Правителството поддържа, че властите са проявили необходимото старание в процеса.

37. Жалбоподателят твърди, че властите са били отговорни за повечето, ако не за всички забавяния. Според него основната част от забавянето се дължи на твърде дългите интервали между съдебните заседания и на връщането на делото на етапа на предварителното разследване.

38. Съдът отбелязва, че някои от интервалите между съдебните заседания са били твърде дълги (виж Параграфи 17 и 18 по-горе). Съдът по-нататък отбелязва, че обвинението, след предявяването на обвинителен акт в съда, само е поискало да не се дава ход на делото предвид липсата на доказателствата. Също така, изглежда, че процедурата е била практически неактивна в продължение на повече

от две години, между 6 април 1999 г., когато делото е възложено на помощник-следовател, и 30 юли 2001 г., когато жалбоподателят е бил обвинен наново.

4. Заключение

39. Съдът счита, че поведението на жалбоподателя, само по себе си, не е достатъчно да оправдае продължителността на производството. Въпреки че е вярно, че той може да е отговорен за известно забавяне в резултат на молбите му за отвод на съда, общото забавяне се дължи основно на начина, по който властите са третирали делото. Отбелязвайки, че на делото, което не е било от особена сложност, дори не е бил даден ход в продължение на повече от пет години, Съдът заключава, че продължителността на производството не удовлетворява изискването за “разумен срок”. Следователно, налице е нарушение на Член 6 § 1 от Конвенцията.

II. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

40. Член 41 на Конвенцията постановява:

“Ако съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея, и ако вътрешното право на Високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, Съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

1. Имуществени вреди

41. Жалбоподателят претендира обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 28 000 евро (“EUR”). По-конкретно той твърди, че е бил признат за виновен в друго производство, че това е било отразено в свидетелството му за съдимост, и че поради това не е могъл да си намери работа. Той счита, че би спечелил горепосочената сума, ако му е била изплащана средната работна заплата за неговата професия (строителен работник) за периода от 1994 до 2002 г. Понататък жалбоподателят претендира за възстановяване на сумите, заплатени от него за съдебна експертиза, свързана с друго дело, и на сумата на гаранцията, която е депозирал в рамките на още едно производство.

42. Правителството поддържа, че няма причинна връзка между продължителността на производството срещу жалбоподателя и

твърдяната от него невъзможност да си намери работа. Поради това, то подканва Съда да отхвърли претенцията за имуществени вреди.

43. Съдът не вижда никаква причинна връзка между осъждането на жалбоподателя и изплащането на суми по други производства и продължителността на спорното производство. Следователно, Съдът отхвърля претенцията по тази точка.

2. Неимуществени вреди

44. Жалбоподателят претендира обезщетение в размер на 42 000 евро за претърпени неимуществени вреди вследствие на породеното у него чувство за безпокойство и страданието, което е изпитал поради невъзможността на властите да определят наказателното обвинение срещу него в разумен срок. Той предявява, че в резултат на процедурата репутацията и доброто му име са били накърнени.

45. Правителството поддържа, че сумата, претендирана от жалбоподателя, е прекомерно завишена и неоснователна. По негово мнение, твърденията на жалбоподателя относно безпокойството и страданието, които е изпитал, са пресилени и явно необосновани. Освен това, значителна част от тях не са пряка последица от продължителността на производството срещу жалбоподателя.

46. Съдът счита, че сигурно жалбоподателят наистина е понесъл неимуществени вреди. Независимо от това, той отбелязва, че при дела на жалбоподатели, допринесли за забавянето, присъждането на обезщетение за неимуществени вреди следва да бъде намалено (виж *Солана срещу Франция*, № 51179/99, § 20, 19 март 2002 г.). На базата на тази предпоставка, имайки предвид обстоятелствата по делото, и извършвайки своята оценка по справедливост, Съдът присъжда 1000 евро за неимуществени вреди.

В. Разходи и съдебни разноски

47. Жалбоподателят претендира възстановяването на 57 лева, които е заплатил за адвокатски хонорари и разноски. Той не посочва дали адвокатските услуги са били свързани с производството пред Съда.

48. Правителството не коментира претенцията на жалбоподателя.

49. Съдът отбелязва, че жалбоподателят не е бил правно представляван. Следователно, претенцията му за възстановяване на адвокатски хонорари и разноски следва да се отхвърли.

С. Лихва за просрочка

50. Съдът намира за подходящо лихвата за просрочка да бъде определена на базата на пределната лихва при отпускане на заем от Централната европейска банка, завишена с три процента/пункта.

ПОРАДИ ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО:

1. *Приема*, че е налице нарушение на Член 6 § 1 от Конвенцията;
2. *Приема*, че държавата-ответничка следва да заплати на жалбоподателя, в тримесечен срок от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с Член 44 § 2 от Конвенцията, 1000 EUR (хиляда евро) за неимуществени вреди, които да бъдат изплатени в националната валута на държавата-ответничка по курса на деня на плащането, плюс какъвто и да е данък, който би се дължал върху тази сума;
3. *Отхвърля* останалата част от претенциите на жалбоподателя за справедливо удовлетворение.

Изготвено на английски език и писмено обявено на 23 октомври 2003 г. в приложение на Правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Сьорен Нилсен
Заместник съдебен секретар

Христос Розакис
Председател